

Muistisairaahan ihmisen edunvalvonta yhteistyönä -projekti 2013–2016 Rovaniemen projektiryhmän kokous

Aika tiistai 25.11.2014 klo 13.00–15.30

Paikka Sairaalakadun terveysasema, neuvotteluhuone 1. krs. (Sairaalakatu 1)

Läsnä Arja Mustamo, ylilääkäri, terveyskeskussairaala, kokouksen puheenjohtaja klo 13.00–14.10
Kimmo Määttä, geriatri, muistipoliklinikka, kokouksen puheenjohtaja klo 14.10–15.30
Jukka Hakola, verkostokoordinaattori, Rovaniemen kaupunki
Niina Jakovlev, kotiutusohjaaja, kotihoito / palveluohjaus
Marjo Kaihua, lähihoitaja, päiväpalvelu, kotihoito
Irma Kallatsa, muistikoordinaattori, muistipoliklinikka
Eija Kiviniemi, sosiaalityöntekijä, LKS, neurologian poliklinikka
Anna-Reetta Kulppi, terveydenhoitajaopiskelija
Helena Rajalahti, sosiaalityön opiskelija
Leena Rusanen, SAS-hoitaja, kotihoito
Pauli Rytisalo, asiakasedustaja
Airi Räisänen, muistihoitaja, muistipoliklinikka
Tuula Storhammar, kuntoutusohjaaja, LKS, neurologian poliklinikka
Tiina Torvinen, yleinen edunvalvoja, oikeusaputoimisto, yleinen edunvalvonta
Pia Turkki, kuntoutuksen ohjaajaopiskelija
Annika Väihkönen, muistiasiantuntija, Lapin muistiyhdistys ry
Anneli Ylitalo, palveluesimies, kotihoito
Anitta Ylitörmänen, terveydenhoitaja, Ounas-Saaren tiimi, kotihoito
Henna Nikumaa, projektijohtaja, Suomen muistiasiantuntijat ry
Elina Koponen, projektikoordinaattori, Suomen muistiasiantuntijat ry, sihteeri

Poissa Merja Antikainen, sosiaalityöntekijä, LKS, neurologian poliklinikka (sijaisena Eija Kiviniemi)
Anne Jantunen, kotipalveluohjaaja, omaishoidontuki, kotihoito
Riikka Koch, lakimies, Pohjolan Osuuspankki
Janne Lehisto, ylitarkastaja, Lapin maistraatti
Leila Rantakokko, terveydenhoitaja, lähiesimies, kotihoito
Sirpa Rapo, sosiaalityöntekijä, sosiaalipalvelukeskus, vammaispalvelut
Olli-Pekka Seppänen, yleinen edunvalvoja, oikeusaputoimisto, yleinen edunvalvonta (sijaisena Tiina Torvinen)

1 Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Projektiryhmän puheenjohtaja Kimmo Määttä oli estynyt osallistumasta kokouksen alkuun. Sovittiin, että Arja Mustamo toimii puheenjohtajana siihen saakka kunnes Kimmo Määttä tulee paikalle. Arja Mustamo avasi kokouksen, ja asialista hyväksyttiin.

2 Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistion läpikäymiselle ei nähty tarvetta, eikä muistioon ollut huomautettavaa tai täydennettävää.

3 Projektin ajankohtaiset kuulumiset

Henna Nikumaa kertasi projektiryhmän tehtävän sekä projektin päätavoitteen, yhteistyökumppanit ja ohjausryhmän, jossa Rovaniemen edustajana on Irma Kallatsa. Katsottiin yhdessä projektin nettisivuja (www.muistiasiantuntijat.fi/edunvalvontahanke) ja sieltä erityisesti alasivut Rovaniemi (löytyy mm. kokousmuistiot), Materiaalivinkit (vinkkejä oikeudelliseen varautumiseen, edunvalvontaan ja muistisairaahan ihmisen oikeuksiin liittyvistä sivustoista ja materiaaleista) ja Tuotokset (mm. projektin artikkeleita ja termilistat).

Projektin ajankohtaisista kuulumisista Nikumaa nosti esille Alzheimer Europen konferenssin Glasgowssa lokakuussa, valtakunnalliset holhoustoimen koulutuspäivät marraskuussa ja valtakunnallisen muistikoordinaattoriverkoston tapaamisen marraskuussa. Lisäksi hän kertoi maistraattiedustajien työryhmästä, jossa on käsitelty lääkärinlausuntopohjan kehittämistä edunvalvonta-asioihin sekä ideoitu materiaalia liittyen muistisairaahan ihmisen kohtaamiseen holhoustoimessa.

Henna Nikumaa kertoi projektin materiaalisuunnitelmista. Suunnittelussa on lähdetty liikkeelle alkuperäisessä projektisuunnitelmassa mainitusta opassarjasta sekä nykykäytäntöjen kartoitusten yhteydessä ja muissa keskusteluissa esitetyistä runsaista toiveista ja tarpeista. Nikumaa esitteli kolme alustavaa suunnitelmaa:

- 1) Oikeudelliseen ennakointiin liittyen opas ja/tai esite-pähkinänkuoressa. Myös ohjeistus edunvalvontavaltuutuksen laatimisesta. Kohderyhmänä ikääntyneet, eläkeläiset, muistisairauden lievässä vaiheessa olevat.
- 2) ”Toimintaohjeet/askleet” sote-ammattihenkilöstölle edunvalvontaan
- 3) Muistisairaahan kohtaamiseen / vuorovaikutustilanteiden (kuuleminen) edistämiseen oikeusalan ammattihenkilöstölle

Projektiryhmä totesi materiaalisuunnitelmien kuulostavan hyviltä.

Lisäksi Suomen muistiasiantuntijat ry:n kuulumisina projektityöntekijät kertoivat, että ensi vuonna vietetään Suomen 25-vuotisjuhlavuotta. Helmikuussa (12.–13.2.2015) Levillä järjestetään Lapin muistiosaajapäivät, joiden teemana on muistisairaahan ihmisen kohtaamisen ja hyvinvoinnin kysymykset.

4 Projektin toimenpiteet ja eteneminen Rovaniemellä

- valittujen kehittämiskohteiden lyhyt kertaus

Kerrattiin lyhyesti nykykäytäntöjen ja solmukohtien kartoitusprosessi sekä edellisessä projektiryhmän kokouksessa valitut Rovaniemen kehittämiskohteet. Esiteltiin lyhyesti myös Sipoon kehittämiskohteet.

Kehittämiskohteittaisten työryhmien työskentelyn aikataulusta todettiin, että syksy 2014 on ollut kehittämiskohteiden tarkentamisen, tavoitteiden asettamisen ja toimenpiteiden suunnittelun aikaa. Keväällä 2015 on tavoitteena päästä toteuttamaan suunniteltuja toimenpiteitä, mikä jatkuu koko vuoden ajan. Vuosi 2016 on juurruttamista. Työryhmät ovat laatineet / tulevat laatimaan kukin oman tarkemman aikataulunsa.

- kehittämiskohteiden työryhmien puheenvuorot

Yhteistyökäytännöt eri toimijatahojen kesken -työryhmän vastuuhenkilö Jukka Hakola kertoi työryhmän kokoontuneen neljä kertaa syksyn aikana. Työryhmä on lähtenyt liikkeelle pohtimalla



hyviä ja toimivia yhteistyökäytäntöjä muistisairaahan edunvalvonnassa Rovaniemellä sekä tällä hetkellä että tulevaisuusnäkökulmasta vuonna 2016, ja nämä on koottu kuvioksi. Ensimmäisenä konkreettisenä toimenpiteenä on lähdetty ideoimaan vuosittain toistuvaa tapahtumaa, jossa työntekijät, asiakkaat ja kaikki joita etujen valvonnan asiat koskettaa, kokoontuvat samaan tilaan puhumaan näistä kysymyksistä. Kyseessä ei olisi pelkästään infotilaisuus, vaan yhteinen mietintö, jossa kaikki osallistuvat aktiivisesti. Ensimmäisen tapahtuman ajankohdaksi on sovittu torstai 7.5.2015 ja otsikoksi ”Oikeus omanlaiseen elämään – tietoa ja puhetta muistisairaahan ihmisen itsemääräämisoikeudesta”. Kyseessä on luultavasti puolenpäivän sessio. Hakolan mukaan tässä ollaan luomassa uutta ja erilaista perinnettä, jota nyt lähdetään pienin askelin harjoittelemaan.

Tietous (yleisen) edunvalvonnan tehtävistä -työryhmän vastuuhenkilö Olli-Pekka Seppänen oli estynyt osallistumasta kokoukseen, ja hän oli pyytänyt Tiina Torvista välittämään työryhmän kuulumiset. Torvinen kertoi työryhmän kokoontuneen kaksi kertaa ja pohtineen edunvalvontaan ja yleisen edunvalvonnan tehtäviin liittyviä solmukohtia ja suurimpia kysymyksiä. Keskusteluissa oli noussut esille salassapito, käyttövarojen toimitus, asumisesta päättäminen, vuokrasopimuksen allekirjoittaminen, e-reseptisopimukset ja välitysstili.

Ohjaus ja neuvonta -työryhmän vastuuhenkilö Annika Väihkönen jakoi projektiryhmälle yhteenvedon työryhmän työskentelystä ja suunnitelmista. Hän kertoi, että työryhmässä on selkiytetty kehittämiskohdetta, asetettu tavoitteet, tehty suunnitelma tavoitteiden saavuttamisesta ja arvioinnista sekä sovittu työskentelyn etenemistä. Tavoitteena on, että Rovaniemen kaupungin sote-henkilöstöllä ja LSHP:n ko. kohderyhmän parissa työskentelevällä henkilöstöllä on selkeä, yhteinen toimintamalli ja sisältö muistisairaahan ihmisen ja hänen läheisensä ennakoinnin keinoihin sekä edunvalvontaan liittyvästä ohjauksesta ja neuvonnasta luonnollisena osana muuta ohjausta ja neuvontaa. Tavoitteen saavuttamiseksi on suunniteltu neljä toimenpidettä: 1) Laaditaan ennakoinnin keinojen sekä edunvalvonnan ohjauksen ja neuvonnan selkeä, yhteinen toimintaohje ja sisältö sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle, 2) Kehitetään henkilöstön osaamista ennakoinnin keinoista ja edunvalvonnasta järjestämällä koulutusta, 3) Tuotetaan asiakasohjauksen tueksi selkeää materiaalia ennakoinnin keinoista ja edunvalvonnasta (projekti tuottamassa, ei työryhmän tehtävä), 4) Tehdään ennakoinnin keinojen ja edunvalvonnan ohjaus ja neuvonta näkyväksi myös hoito- ja kuntoutuspolkuihin.

Varautumisen keinot -työryhmän kuulumiset kertoivat työryhmän jäsenet Kimmo Määttä ja Marjo Kaihua kokousmuistioihin pohjautuen. He kertoivat, että työryhmässä on rajattu alkuperäistä kehittämiskohdetta ja sovittu, että paukut kohdistetaan edunvalvontavaltuutukseen ja hoitotahtoon. Työryhmä on keskustellut siitä, miten varautumisen keinot tehtäisiin tietäväksi, ja pohtinut sote-ammattilaisten kouluttamista, esitemateriaalia sekä sitä kuka informoi, ketä ja missä vaiheessa. Keskusteluissa on ollut esillä hyvinvointihaastattelut 80-vuotiaille, kotihoidon arviointikäynnit, terveystarkastukset työterveyshuollossa, ajokorttitarkastukset, neuvontapiste Nestori ja pankkien ns. ikähuoltopisteet. Edunvalvontavaltuutukseen liittyen on keskusteltu myös niistä henkilöistä, joilla ei ole läheisiä tai jotka eivät halua läheisistään valtuutettua. Tähän ratkaisuksi on pohdittu sitä, että lakia muutettaisiin niin, että edunvalvontavaltuutetun tehtävään voitaisiin määrätä myös oikeushenkilö (esim. asianajajatoimisto). Lisäksi työryhmässä on keskusteltu hoitotahdon kirjaamiskäytännöistä potilastietojärjestelmään. Tähän Arja Mustamo mainitsi, että hoitotahdon kirjaamisesta on olemassa ohjeistus.

- kehittämiskohteisiin liittyvän työryhmätyöskentelyn eteneminen

Projektiryhmä totesi, että monissa työryhmissä on pohdittu osin samoja asioita ja keskusteltiin siitä, onko tässä päällekkäisen tekemisen vaaraa. Toisaalta Jukka Hakola nosti esille, että päällekkäisyyden sijaan hän on enemmän huolissaan siitä, miten työryhmät linkittyvät yhteen ja

edes tietäisivät toistensa tekemisistä. Miten varmistetaan se, että yhteistyöstä tulee projektia pidempi polku? Hän ehdotti työryhmän vastuuhenkilöiden keskinäistä yhteydenpitoa ja jotakin yhteistä foorumia, kuten sähköposti, lync tai kasvokkain tapaaminen. Sovittiin, että järjestetään työryhmän vastuuhenkilöiden ja projektityöntekijöiden yhteinen palaveri helmikuun alkuun. Projektityöntekijät sopivat ajankohdan sähköpostitse.

Lisäksi keskusteltiin vielä työryhmien aikatauluista ja esitettiin toive, että jos työryhmä ei ole vielä valinnut toimenpiteitään, olisi se hyvä tehdä seuraavassa kokouksessa, jotta 2015 voidaan jo keskittyä toimenpiteiden toteuttamiseen. Tässä yhteydessä keskusteltiin myös koulutuksesta yhtenä toimenpiteenä, joka yhdistää työryhmiä.

5 Rovaniemen ja Sipoon edustajien vierailut toistensa luona 2015

Projektityöntekijöiden ehdotuksena oli, että Sipoon edustajat tulevat vierailulle Rovaniemelle keväällä 2015 ja Rovaniemen edustajat Sipooseen syksyllä 2015. Ehdotus hyväksyttiin. Projektista on mahdollista kustantaa arviolta noin neljän henkilön matkat sekä keväällä että syksyllä.

Keskusteltiin Sipoon vierailun Rovaniemelle aikataulusta ja ohjelmasta. Todettiin, että ajankohdaksi sopisi joko tiistai 21.4.2015 tai tiistai 12.5.2015. Projektityöntekijät ehdottavat näitä sipoolaisille Sipoon projektiryhmän kokouksessa (8.12.2014) ja sen jälkeen ilmoittavat vahvistetun päivämäärän.

Ohjelmasta sovittiin, että aamupäivällä on tutustumiskäyntejä, sen jälkeen lounas ja iltapäivällä Puimala muistisairaahan ihmisen etujen valvonnan kysymyksistä ja kunnissa tehtävästä kehittämistyöstä projektissa. Sovittiin, että Puimalan vetäjänä toimii Jukka Hakola, ja että projektityöntekijät ja Jukka Hakola jatkavat Puimalan toteutuksen suunnittelua. Tutustumiskohteiksi ehdotettiin Lapin muistiyhdistystä sekä neuvontapiste Nestoria, jossa olisi tavattavissa myös mm. SAS-hoitajia ja kotihoidon arviointikäyntejä tekeviä työntekijöitä. Lisäksi keskustelussa oli esillä muistipoliklinikka ja neurologian poliklinikka. Sovittiin, että vierailun isäntänä toimii Jukka Hakola.

6 Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

7 Seuraavan kokouksen ajankohdan sopiminen

Projektiryhmän kokoukset keväällä 2015 sovittiin pidettäväksi tiistaina 10.3.2015 klo 13–16 ja tiistaina 26.5.2015 klo 13–16 Sairaalakadun terveysasemalla.

8 Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 15.30.